

подигна“против султанската власт и себе си да освободят от турско поданство.

Раковски влага изключителна страст в разобличаването на сплелите клевети котленци, наричани от него „предатели на отечеството“, разорили Стойковото домородство⁸, искащи да унищожат и приготвеното в Цариград от отец Неофит и Иларион, Българско дело⁹.

Отец Неофит безчовечно е умъртвен от лукавата Патриаршия, като с това тя е мислела, че е унищожила „Българския народен дух“... Дори в поместената във вестника дописка /Котел, 4 февруари 1861 г./ по котленски работи, въпросът със свещеничеството е неотменен: „само едно било останало неуредено ... нямало достоен свещеник Българин.“¹⁰

В известен смисъл Раковски като че ли „притежава“ историческото време на българския XIX век. И това той прави като се старее да открие, да оголи, да подреди и обобщи конкретните личностни качества, чрез които „...да са възражда пак малко по-малко народния дух...“¹¹

Чрез имената, тези базови идентификационни ориентири за човека, Раковски фиксира въздействието на различните техни постъпки, оценявани като стойностни. Той ще каже: „когато по цяла България беше угаснал народния дух и нито една Българска книжица никъде не се виждаше, котленци първи обърнаха внимание на това и се решиха да дадат първи удар на Гръкоманството.“¹². Поредицата от имена на бележити личности, родени в Котел - отец Софроний, д-р Петър Берон, Анастас Кипиловски, отец Неофит, архимандрит Хилендарски, Гаврил Кръстевич, Захари Симеонов, Анастас Гранитски, Стефан Изворски, Васил Берон, княз Вогорид... Това е мъчителният и драматичен процес на личностно самоосъзнаване, през който минава българската идентичност, както бихме се изразили днес. Особено при Неофит Бозвели¹³, когото Раковски припознава като патрон, като нравствен пример за собственото си поведение, най-вече в посока на решаване на църковния въпрос. Чрез частния пример на Бозвели и разказа за смислено преминалия му житейски път, Раковски обособява паметовия му образ. Чрез този образ самият Раковски натрупва идентификационен потенциал. И става монолитен в дискурса на героичното, на героиката.

А героичното е там, където словото се сдвоява с делото - „през пресата и сабята“.

Така словото е социално действие, но и памет, и история. Самото разказване и словесността при Раковски са подстъпи към разбирането, а по този начин и към оживяването. Оживяването, което като битие е памет¹⁴.